MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2024. január 11.[1]

C-632/22. sz. ügy

AB Volvo
kontra
Transsaqui S.L.;
érdekelt fél:
Ministerio Fiscal

(a Tribunal Supremo [legfelsőbb bíróság, Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Tehergépjármű-kartell – Kártérítési kereset – A keresetlevélnek az anyavállalat leányvállalata részére történő kézbesítése – 1393/2007/EK rendelet”

1. A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) által előterjesztett jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem lehetőséget biztosít a Bíróság számára, hogy tisztázza az 1393/2007/EK rendelet[2] hatályát abban az esetben, amikor a felperes a keresetlevelet annak a társaságnak a leányvállalata részére kívánja kézbesíteni, amellyel szemben kártérítési pert kíván indítani.

2. A kulcsfontosságú kérdés az, hogy a Bíróság Sumal ítélete[3] alapján, amelyben a Bíróság megállapította, hogy egy olyan tehergépjármű-kartell keretében, amelynek vonatkozásában az Európai Bizottság szankciókat alkalmazott, a magánjogi jogérvényesítés mind az anyavállalat, mind pedig annak leányvállalatai ellen irányulhat, kézbesíthető-e az anyavállalat elleni per keresetlevele az anyavállalat leányvállalata részére.

[1] Eredeti nyelv: angol.

[2] A tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkézbesítés”), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2007. L 324., 79. o.).

[3] Lásd: 2021. október 6-i Sumal ítélet (C-882/19, EU:C:2021:800) (a továbbiakban: Sumal ítélet).

Jogi háttér

Európai uniós jog

3. Az 1393/2007 rendelet „Hatály” című 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen fogalmaz: „[e]zt a rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amennyiben bírósági és bíróságon kívüli iratokat kell továbbítani az egyik tagállamból a másikba az utóbbiban történő kézbesítés [helyesen: kézbesítés vagy közlés] céljából. E rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, illetve a közhatalom gyakorlásával összefüggő cselekményekért és mulasztásokért (»acta iure imperii«) fennálló állami felelősségre.”

A spanyol jog

4. A spanyol alkotmány 24. cikkének szövege a következő:

„1. Mindenkinek joga van a bírák és bíróságok előtti hatékony jogorvoslathoz a jogai és törvényes érdekei gyakorlása során, anélkül hogy a védelemhez való joga bármikor is sérülne.

2. Mindenkinek joga van továbbá a törvényben előre meghatározott rendes bírósághoz, a védelemhez és az ügyvédi segítség igénybevételéhez, a vele szemben felhozott vádról történő tájékoztatáshoz, az indokolatlan késedelem nélküli és minden garanciával biztosított nyilvános eljáráshoz, a védelméhez szükséges bizonyítási eszközök alkalmazásához, az önvádra kötelezés tilalmához, a vallomástétel megtagadásához és az ártatlanság vélelméhez.”

5. A 2000. január 7-i Ley 1/2000, de Enjuiciamento Civil (a polgári perrendtartásról szóló 1/2000. sz. törvény)[4] alapeljárásra alkalmazandó változatának „Az eljárásban még részt nem vevő vagy jogi képviselő által nem képviselt felekkel való kapcsolattartás. Kézbesítési cím” című 155. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Ha a felek jogi képviselő nélkül járnak el, vagy az eljárást megindító irat alperes részére történő kézbesítése vagy az alperes idézése esetén a kapcsolattartás a peres felek kézbesítési címén történő értesítéssel valósul meg.

[…]

3. Kapcsolattartás céljából kézbesítési címként a népességnyilvántartásban szereplő vagy más célból hivatalosan nyilvántartott lakóhely vagy székhely, vállalkozások vagy más szervezetek, illetve a kötelező kamarai tagsághoz kötött szakmát gyakorló személyek esetén a hivatalos cégjegyzékben vagy a szakmai kamarák kiadványaiban szereplő lakóhely vagy székhely jelölhető meg. E célból kézbesítési címként a szakmai vagy nem alkalmi jellegű munkatevékenység gyakorlásának helye is megjelölhető.

[…]

A jogi személy ellen benyújtott kereset esetén kézbesítési címként a gazdasági társaság igazgatójaként, ügyvezetőjeként vagy meghatalmazott képviselőjeként, illetve a hivatalos

[4] A BOE 2000. január 8-i 7. száma, 575. o.

cégjegyzékben szereplő bármely szervezet igazgatóságának elnökeként, tagjaként vagy ügyvezetőjeként feltüntetett személy lakóhelye is megjelölhető.”

Az alapügy tényállása, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6. 2008 folyamán a Transsaqui SL két Volvo tehergépjárművet vásárolt.

7. A Bizottság 2016. július 19-én határozatot hozott az EUMSZ 101. cikk és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás[5] 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39824 – Tehergépjárművek ügy) (az értesítés a C(2016) 4673. számú dokumentummal történt) (a továbbiakban: 2016. július 19-i bizottsági határozat).[6] Az AB Volvo volt e határozat egyik címzettje. E határozatban a Bizottság megállapította, hogy több tehergépjármű-gyártó, köztük a Volvo, részt vett az EUMSZ 101. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikkének egységes és folyamatos megsértése formájában megvalósuló kartellben. Megállapításra került, hogy a határozat címzettjei részt vettek az összejátszásban, és/vagy azzal kapcsolatban felelősség terheli őket. Az összehangolt megállapodások megállapodásokat és/vagy összehangolt magatartásokat tartalmaztak az árazásról és bruttó áremelésekről annak érdekében, hogy összehangolják a bruttó árakat az Európai Gazdasági Térség (EGT) területén, valamint az Euro 3–6 szabványok által előírt szennyezőanyag-kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével járó költségek időzítését és áthárítását. A Volvo esetében a jogsértés időtartamát 1997. január 17-től 2011. január 18-ig állapították meg.

8. 2018. július 12-én a Transsaqui keresetet indított a Volvo ellen a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság, Spanyolország) előtt, amelyben a 2016. július 19-i bizottsági határozatban megállapított tehergépjármű-kartell tekintetében felszámított felárból eredő kára miatt kártérítést követelt. A követelés összege 24 420,69 euró volt, ami az említett felár értéke. Keresete jogalapjaként a Transsaqui a 2007. július 3-i Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia (a verseny védelméről szóló 15/2007. sz. törvény)[7] 72. és 76. cikkére, a 2016. július 19-i bizottsági határozatra és a 2014/104/EU irányelvre[8] hivatkozott.

9. Jóllehet a Volvo székhelye Göteborgban (Svédország) található, a Transsaqui a keresettel szembeni ellenkérelem benyújtására felhívó eljárási iratok alperes részére történő kézbesítése céljából annak spanyolországi leányvállalata, a Volvo Group España, S.A.U. székhelyét jelölte meg, amely Madridban (Spanyolország) található.

10. A kereset elfogadhatónak nyilvánítását követően a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) a keresetlevél és az ahhoz kapcsolódóan benyújtott iratok egy példányát ajánlott levélpostai küldeményként megküldte a Volvo Group España madridi székhelyére. A postai küldemény átvételét azonban egy, a Volvo svédországi címét tartalmazó, kézzel írott feljegyzéssel megtagadták. Erre tekintettel a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) szóbeli meghallgatást biztosított a Transsaqui számára, hogy az ezzel kapcsolatban általa megfelelőnek tartott érveket előadja. A Transsaqui azzal érvelt, hogy a Volvo Group España magatartása – amely a Volvo ellen benyújtott keresettel szembeni ellenkérelem benyújtására felhívó eljárási iratok átvételének

[5] HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.

[6] E határozatról 2017. április 6-án összefoglalást tettek közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL 2017. C 108., 6. o.).

[7] A BOE 2007. július 4-i 159. száma, 12946. o.

[8] A tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló, 2014. november 26-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 349., 1. o.).

megtagadásában állt – pusztán az eljárás késleltetésére irányuló, rosszhiszemű magatartás, tekintettel arra, hogy az utóbbi 100%-os tőkerészesedéssel rendelkezett az előbbiben, így a két vállalkozás a versenyjog értelmében vett ugyanazon vállalkozásnak minősül.

11. A Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) 2019. május 22-i határozatával elrendelte, hogy az alperes Volvo számára az eljárást megindító iratokat a „gazdasági egység elve” alapján a leányvállalatának, a Volvo Group Españanak a székhelyére kézbesítsék. E célból igazságügyi együttműködés iránti kérelmet küldött a madridi bíróságoknak. A madridi bíróságokon keresztül 2019. szeptember 5-én a fenti címen tehát megkísérelték a kézbesítést, de egy ügyvéd, aki magát a „Volvo Group España jogi képviselőjeként” azonosította, azt megtagadta, és azzal érvelt, hogy a kézbesítést a Volvo svédországi székhelyén kell teljesíteni. A madridi bíróságok által a madridi leányvállalatnak ugyanazon a címén megkísérelt második kézbesítés sikeres volt. A küldeményt egy magát a jogi osztály tagjaként azonosító személy vette át.

12. Mivel a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) az eljárást megindító iratok kézbesítését szabályszerűen teljesítettnek ítélte meg, és a Volvo a megjelölt határidőn belül nem vett részt az eljárásban, a bíróság az alperest távol lévő félnek nyilvánította, és az eljárás folytatódott. A vonatkozó határozatot a Volvo részére megkísérelték leányvállalata, a Volvo Group España székhelyén kézbesíteni, de ez utóbbi azt nem megfelelő címre hivatkozva ismét megtagadta. A Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) 2020. február 26-án ítéletet hozott, amelyben helyt adott a Transsaqui keresetének, és kötelezte a Volvót 24 420,69 euró összegű kártérítés és a törvényes kamat megfizetésére, valamint a költségek viselésére.

13. A Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) a Volvót a hivatkozott ítéletről a leányvállalat madridi székhelyén ajánlott levélben értesítette, amelyet az ott tartózkodó és az átvételi elismervényt aláíró személy 2020. március 10-én vett át. Mivel az ítélet jogerőre emelkedett, a Transsaqui kérelmének megfelelően költségmegállapításra került sor. A bíróság érvek előterjesztése céljából erről értesítette a Volvót az említett madridi címen, az értesítés átvételéről szóló elismervényt pedig aláírták. Tekintettel arra, hogy az alperes a költségeket a megjelölt határidőn belül nem vitatta, a bíróság 8310,64 euró összegben jóváhagyta azokat, és határozatáról a Volvót a leányvállalat fent említett madridi székhelyére küldött ajánlott levélben értesítette, amelynek átvételi elismervényét aláírták. A Transsaqui kérelmére megindult a Volvo vagyontárgyaira irányuló fizetési meghagyásos végrehajtási eljárás, és az erről szóló bírósági határozatokról 2021. március 17-én értesítették a Volvo Group España leányvállalatot a madridi székhelyén.

14. A Volvo Group España a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valenciának (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) a bírósági értesítésre tett kísérletekre válaszul küldött egymás utáni beadványaiban kifejtette, hogy miért tagadta meg a – Svédországban székhellyel rendelkező – Volvónak címzett eljárási iratok és értesítések átvételét. Különösen azzal érvelt, hogy először is, bár a Volvo Group España és a Volvo ugyanabba a vállalatcsoportba tartoznak, egymástól elkülönülő jogi személyiségük van, továbbá a Volvo Group España nem rendelkezik a Volvóra vonatkozóan igazgatási jogkörrel, és nem jogosult eljárási iratoknak ez utóbbi nevében történő átvételére; másodszor, a spanyol eljárási szabályok szerint a kézbesítést az alperes székhelyén kell teljesíteni, különböző spanyol bíróságok a tehergépjármű-kartellel kapcsolatos jogviták keretében pedig úgy döntöttek, hogy a vállalkozások közötti kapcsolatok ellenére – a leányvállalat spanyolországi székhelye helyett – az alperes anyavállalat másik tagállamban lévő székhelyén történő kézbesítés a szabályszerű; harmadszor, amennyiben az alperes vállalkozás székhelye az Európai Unió egy másik tagállamában található, a kézbesítést az 1393/2007 rendeletnek

megfelelően kell teljesíteni; negyedszer pedig, a felperes nem kerülheti meg a kézbesítésre vonatkozó szabályokat az alperes székhelyétől eltérő más címek használatával, mivel ellenkező esetben ez az ítéletre vonatkozó felülvizsgálati oknak minősül.

15. 2021. június 15-én a Volvo a Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Valencia (valenciai 1. számú kereskedelmi bíróság) által hozott, az alperest a távollétében a versenyjog megsértése miatt a Transsaqui részére történő kártérítés megfizetésére kötelező jogerős ítélet felülvizsgálata iránti kérelmet nyújtott be a Tribunal Supremóhoz (legfelsőbb bíróság, Spanyolország). Azzal érvelt, hogy kérelmét a felülvizsgálati okról való tudomásszerzéstől számított három hónapos törvényi határidőn belül nyújtotta be, mivel az őt elmarasztaló ítéletről „közvetetten tudomást szerzett" a végrehajtási határozatoknak a leányvállalata spanyolországi székhelyén történő 2021. március 17-i kézbesítésekor.

16. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) az EUMSZ 101. cikkel összefüggésben értelmezett 47. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az idézést egy másik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalat részére az e társaság leányvállalatának székhelyén kézbesítik.

17. E körülmények között a Bírósághoz 2022. október 10-én érkezett, 2022. október 7-i határozatával a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A tehergépjármű-kartellel kapcsolatos jogviták jelen határozatban ismertetett körülményei között értelmezhető-e úgy a Chartának az EUMSZ 101. cikkel összefüggésben értelmezett 47. cikke, hogy az eljárási iratoknak azon anyavállalat részére történő kézbesítése, amely ellen versenykorlátozó magatartás miatti kártérítési keresetet indítottak, szabályszerűen teljesítettnek tekintendő, ha az említett kézbesítést az eljárás helye szerinti tagállamban székhellyel rendelkező leányvállalat székhelyén teljesítették (vagy kísérelték meg), a másik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalat pedig nem vett részt az eljárásban, és azt távollétében folytatták le?

2) Ha az előző kérdésre igenlő választ kell adni, összeegyeztethető-e a Charta 47. cikkének ez az értelmezése a Charta 53. cikkével, tekintettel a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság, Spanyolország) tehergépjármű-kartellel kapcsolatos jogvitákban az eljárási iratoknak egy másik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalatok részére történő kézbesítésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatára?"

18. Írásbeli észrevételeket a Volvo, a Transsaqui, a cseh kormány és a spanyol kormány, valamint a Bizottság nyújtott be. A Volvo, a Transsaqui, a spanyol kormány, valamint a Bizottság részt vett a 2023. október 18-án tartott tárgyaláson.

Értékelés

Az első kérdésről

19. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arról kíván meggyőződni, hogy az EUMSZ 101. cikk és a Charta 47. cikke lehetővé teszi-e az egyik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalatnak címzett jogi iratok szabályszerű kézbesítését e társaságnak másik tagállamban található leányvállalata részére.

Bevezető megjegyzések

20. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szereplő információk alapján a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügy az 1215/2012 rendelet[9] hatálya alá tartozik. E rendelet rendelkezései alapján valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy főszabály szerint az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.[10] Ugyanakkor – többek között jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben – másik tagállam bíróságai előtt is perelhető. Ilyen helyzetekben a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető annak a helynek a bírósága előtt, ahol a kárt okozó esemény bekövetkezett.[11]

21. A Transsaqui Spanyolországban rendelkezik székhellyel. A tehergépjárműveket Spanyolországban szerezték be, ahol a kár bekövetkezett. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban ebből az következik, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 2. pontja alapján spanyol bíróságok rendelkeznek joghatósággal a Svédországban székhellyel rendelkező társasággal szemben szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására, amennyiben a kárt okozó esemény olyan helyen következett be, ahol joghatósággal rendelkeznek.

Az 1393/2007 rendeletről

22. Miközben úgy tűnik, hogy az alapeljárásban részt vevő felek nem vitatják a spanyol bíróságok joghatóságát, nem értenek egyet azzal kapcsolatban, hogy a keresetlevelet Spanyolországból vajon az 1393/2007 rendelet rendelkezései alapján, Svédországba kellett volna-e kézbesíteni.

23. A Volvo azt állítja, hogy keresetlevél kézbesítését e rendelettel összhangban kellett volna teljesíteni, és a Transsaqui nem kerülheti ki a keresetlevél kézbesítésére irányadó rendelkezéseket azáltal, hogy a Volvótól független alternatív címeket használ. A Transsaqui azzal érvel, hogy a Volvo az eljárás során rosszhiszeműen jár el, valamint hogy a Volvo és spanyol leányvállalata a versenyjog szempontjából ugyanazon vállalkozásnak minősül, még akkor is, ha egymástól elkülönülő jogi személyiséggel rendelkeznek, és végül, hogy nem tudna keresetet indítani, ha a svéd nyelvre történő fordítás költségeit viselnie kellene.

[9] A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.).

[10] Lásd az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését.

[11] Lásd az 1215/2012/EU rendelet 7. cikkének 2. pontját.

24. E jogvita fényében, mielőtt rátérnénk a kérdést előterjesztő bíróság által az első kérdésében kifejezetten említett két rendelkezésre,[12] meg kell állapítani, hogy az 1393/2007 rendelet rendelkezései érintik-e a szóban forgó ügyet.

– *Hatály*

25. A belső piac megfelelő működése bizonyos szintű szabályozást és harmonizációt igényel a nemzetközi polgári eljárásjog területén, ami miatt az uniós jogalkotó[13] fokozatosan elfogadta a polgári eljárások tagállamok közötti összehangolását,[14] valamint az igazságügyi együttműködést biztosító keretrendszert. A kézbesítendő iratok tagállamok közötti továbbítása ez utóbbi kategóriába tartozik. E célból[15] az 1393/2007 rendelet a bírósági és a bíróságon kívüli iratoknak a tagállamok közötti polgári és kereskedelmi ügyekben történő kézbesítésre vonatkozó mechanizmust biztosít.

26. Az 1393/2007 rendelet szerint a bírósági iratok kézbesítésének két fő módja van: i. közvetlen kézbesítés, ami azt jelenti, hogy a kérelmező fél az iratot a kézbesítés helye szerinti tagállamban erre felhatalmazott személyek útján közvetlenül kézbesítheti a címzettnek; valamint ii. továbbítás illetékes hatóságok útján, amely esetben a kérelmező fél az iratot annak a tagállamnak az illetékes hatóságaihoz továbbíthatja, ahol a kézbesítésre sor kerül. Ezt követően az illetékes hatóságok az adott tagállam nemzeti jogával összhangban kézbesítik az iratot a címzettnek.

27. Az 1393/2007 rendeletet elsősorban úgy kell érteni, hogy az az iratok kézbesítés céljából történő továbbításának *módját* szabályozza.

28. Az a kérdés, hogy *sor kerül-e* az iratok kézbesítés céljából történő továbbítására, és ha igen, *mikor*, vitathatatlanul bonyolultabb. Az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése szerint e rendeletet „polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amennyiben bírósági és bíróságon kívüli iratokat *kell* továbbítani az egyik tagállamból a másikba az utóbbiban történő kézbesítés [helyesen: kézbesítés vagy közlés] céljából”.[16] Ez felveti azt a kérdést, hogy mely jogszabály dönti el, hogy az iratokat külföldön kell-e kézbesíteni: maga a rendelet vagy a nemzeti jog.

29. Az 1393/2007 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének e megfogalmazása úgy értelmezhető, hogy az 1393/2007 rendelet hatályát kizárólag a nemzeti jog határozza meg,[17] ami azt jelentené, hogy a tagállamok rendelkeznek elsőbbséggel annak meghatározása tekintetében, hogy az iratokat kézbesítés céljából továbbítják-e, és ha igen, mikor.

30. A Bíróság mindezidáig másként döntött.

[12] Azaz a Charta 47. cikke és az EUMSZ 101. cikk.

[13] Az Amszterdami Szerződés 1999. május 1-jei hatálybalépése óta.

[14] Lásd az 1215/2012 rendelet és a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendeletet (HL 2003. L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítések: HL 2013. L 82., 63. o.; HL 2018. L 33., 5. o.).

[15] Lásd ebben az értelemben lényegében az 1393/2007 rendelet (2) preambulumbekezdését.

[16] Lásd az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését. Kiemelés tőlem.

[17] Lásd ebben az értelemben például: Sujecki, B., in Gebauer, M., Wiedmann, T., Europäisches Zivilrecht, 3. kiadás, C.H. Beck, München, 2021, 38. fejezet (Europäische Zustellungsverordnung), Erwgr. 6. pont.

31. Az Alder ügyben [18] a Bíróságot annak értékelésére kérték fel, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az olyan nemzeti eljárási jog, amely kimondja, hogy az annak a félnek szóló (A tagállamból származó) bírósági iratokat, aki más tagállam (B tagállam) területén rendelkezik lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel, a megtörtént kézbesítés vélelmével az ügy (A tagállamban található) iratai között kell hagyni, ha e fél nem jelölt ki a bírósági eljárás helye szerinti tagállamban (A tagállam) lakóhellyel rendelkező kézbesítési meghatalmazottat.

32. Az Alder ügyben hozott ítéletében [19] a Bíróság elutasította azt az érvelést, hogy a nemzeti eljárásjognak kell meghatároznia az 1393/2007 rendelet hatályát. A Bíróság megállapította, hogy a szóban forgó polgári eljárásjog ellentétes az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdésével. A Bíróság ezt lényegében az 1393/2007 rendelet preambulumbekezdéseinek és rendelkezéseinek rendszertani értelmezéséből és *a contrario* érvelésből vezette le, mivel pusztán a rendelet 1. cikkének (2) bekezdése [20] és (8) preambulumbekezdése [21] hivatkozik kifejezetten olyan helyzetre, amelyben a rendelet nem alkalmazandó, minden más körülmények között a rendeletet alkalmazni kell. Konkrétabban, a Bíróság kifejezetten követte Bot főtanácsnok indítványát, [22] és megállapította, hogy ez megakadályozza a két fent említett helyzet [23] bekövetkezését, „amennyiben a bírósági iratok címzettje külföldön rendelkezik lakóhellyel, ezen iratkézbesítés szükségszerűen az 1393/2007 rendelet hatálya alá esik, és ennélfogva e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az e célból magában a rendeletben meghatározott eszközök útján kell végrehajtani”. [24]

33. Ami a legfontosabb, a Bíróság megállapította, hogy „[h]a ugyanis a nemzeti jogra lenne bízva annak eldöntése, hogy milyen esetekben van erre szükség, ez teljesen megakadályozná az 1393/2007 rendelet egységes alkalmazását, mivel nem kizárt, hogy a tagállamok e tekintetben eltérő megoldásokat írnak elő”. [25]

34. Álláspontom szerint az 1393/2007 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a Bíróság általi értelmezése teljes mértékben megfelel mind a polgári és kereskedelmi ügyekben való zökkenőmentes együttműködésnek, mind a belső piacra vonatkozó rendelkezések szellemének. [26]

35. Ezért biztonsággal feltételezhető, hogy az 1393/2007 rendelet alapjául szolgáló általános elv szerint az olyan alperesnek címzett iratokat, aki az eljárás megindításának helye szerintitől eltérő tagállamban rendelkezik lakóhellyel, feltétlenül az alperes tagállamában kell kézbesíteni. Ezenfelül ezen elvet az uniós polgári eljárásjog egész rendszerének logikája is alátámasztja, amelyben a lakóhely fogalma központi szerepet játszik.

36. Mellékesen szeretném megjegyezni, hogy ezen elv nem jelenti azt, hogy a bírósági és bíróságon kívüli iratok határokon átnyúló összefüggésben történő kézbesítésének valamennyi szempontja e rendelet hatálya alá tartozik. Bizonyosan előfordulnak olyan esetek, amikor a

[18] 2012. december 19-i ítélet (C-325/11, EU:C:2012:824) (a továbbiakban: Alder ítélet).

[19] Lásd: 2012. december 19-i ítélet (C-325/11, EU:C:2012:824, 26. pont).

[20] E rendelkezés szerint az 1393/2007 rendelet nem alkalmazható, ha az irat címzettjének címe ismeretlen.

[21] E preambulumbekezdés szerint a rendelet nem alkalmazandó az eljárás helye szerinti tagállamban a fél meghatalmazott képviselője részére történő iratkézbesítésre, függetlenül a fél lakóhelyétől.

[22] Lásd: Bot főtanácsnok Alder ügyre vonatkozó indítványa (C-325/11, EU:C:2012:583, 49. pont).

[23] Vagyis az a helyzet, amikor az irat címzettjének címe ismeretlen, valamint az a helyzet, amikor az eljárás helye szerinti tagállamban a fél meghatalmazott képviselője részére történik az iratkézbesítés.

[24] Lásd: 2012. december 19-i Alder ítélet (C-325/11, EU:C:2012:824, 25. pont).

[25] Lásd: 2012. december 19-i Alder ítélet (C-325/11, EU:C:2012:824, 27. pont).

[26] A jogtudomány egyes képviselői azonban kritikusan viszonyultak a Bíróság Alder ítéletben tett megállapításaihoz. Lásd például Cornette, F., „Cour de justice de l’Union européenne – 19 décembre 2012. Aff. C-325/11. Note de doctrine”, *Revue critique de droit international privé*, 102(3) 2013, 700–709. o., 707. o., aki abból, hogy a rendelet „hallgat” azzal kapcsolatban, hogy mely esetekben kell a kézbesítendő iratokat másik tagállamba továbbítani, arra következtet, hogy ez a kérdés a tagállamokra tartozik.

nemzeti jog feladata, hogy meghatározza a kézbesítés egyes konkrét aspektusait.[27] Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy a nemzeti jog nem változtathatja meg azokat a helyzeteket, amelyekben az iratnak egy másik tagállamban lakóhellyel rendelkező személy részére történő kézbesítése a rendelet hatálya alá tartozik.

– *A szóban forgó ügyre vonatkozó következtetések*

37. Rátérve a szóban forgó ügyre, a fentiekben levezetett okfejtés azt jelenti, hogy az 1393/2007 rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

38. Nem vitatott, hogy a Volvo székhelye[28] egy attól eltérő tagállamban (Svédország) található, mint ahol perelték (Spanyolország). Továbbá az is megállapításra került, hogy a Volvo és leányvállalatai különálló jogi személyeknek minősülnek. Ezenfelül a Volvo nem jelölte ki leányvállalatát Spanyolországban a jogi iratok kézbesítése céljából meghatalmazott képviselőjeként.

39. Következésképpen a szóban forgó bírósági iratokat az 1393/2007 rendelet rendelkezéseivel összhangban kell kézbesíteni. E tekintetben a hatékony és gyors bírósági eljárások, illetve a gondos igazságszolgáltatás biztosítása érdekében a 1393/2007 rendelet megteremti a bírósági és bíróságon kívüli iratoknak a tagállamok által kijelölt szervezetek közötti közvetlen továbbításának elvét.

40. E tekintetben, amint azt a Bizottság hangsúlyozta, a tisztességes eljáráshoz való jog alapvető elemét képezi az az elv, hogy a polgári peres eljárásban perelt személy jogosult arra, hogy részére a keresetlevelet személyesen kézbesítsék, kellő időben ahhoz, hogy védelméről intézkedjen. E tekintetben mind az 1215/2012 rendelet 28. cikke, mind pedig az 1393/2007 rendelet 19. cikke biztosítja azon alperesek jogait, akik nem jelentek meg. Ilyen esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak az eljárást fel kell függesztenie mindaddig, amíg nem állapítja meg, hogy az iratot az 1393/2007 rendelettel összhangban kézbesítették az alperesnek.

41. Ebből következik, hogy egy másik tagállamban (Svédországban) székhellyel rendelkező anyavállalat jogosult arra, hogy ne jelenjen meg, ha a keresetlevelet egy másik tagállamban (Spanyolországban) székhellyel rendelkező leányvállalatának székhelyén kézbesítették. Hasonlóképpen, a (Spanyolországban székhellyel rendelkező) leányvállalat nem kötelezhető arra, hogy átvegyen egy másik tagállamban (Svédországban) székhellyel rendelkező anyavállalatának címzett keresetlevelet.

Az EUMSZ 101. cikkről és a Charta 47. cikkéről

42. Ezt követően megvizsgálom, hogy az EUMSZ 101. cikk és a Charta 47. cikke megkérdőjelezi-e ezt az ideiglenes megállapítást.

[27] Nyilvánvalóan nem vagyok abban a helyzetben, hogy az ebben a szakaszban elképzelhető összes példát felsoroljam. Ezért néhány véletlenszerűen kiválasztott, de mégis szemléltető kérdésre szorítkozom: kinek kell aláírnia az iratot, hogyan kell eljárni a gyermekek részére történő kézbesítés során, vagy hogyan kell az iratokat a lakóhely szerinti tagállamban kézbesíteni.

[28] Mivel az 1393/2007 rendelet nem hivatkozik a „lakóhely vagy székhely” fogalmára, e tekintetben az 1215/2012 rendelet 63. cikkének (1) bekezdésében foglalt elvre lehet támaszkodni, amely szerint a jogi személy azon a helyen rendelkezik székhellyel, ahol létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye található.

43. A Volvo azt állítja, hogy a versenyjog megsértéséből eredő kár megtérítése iránti keresetek teljes mértékben az 1393/2007 rendelet tárgyi hatálya alá tartoznak, továbbá hogy a Charta 47. cikke és az EUMSZ 101. cikk alapján nem zárható ki e rendeletnek általánosságban a versenyjogi bírósági jogorvoslatokra, illetve a 2016. július 19-i bizottsági határozaton alapuló jogorvoslatokra történő alkalmazása.

44. A cseh kormány és a Bizottság lényegében egyetért ezzel az értékeléssel.

45. Ezzel szemben a Transsaqui a Sumal ítéletből azt a következtetést vonja le, hogy az ezen ítéletben kidolgozott „gazdasági egység vagy vállalkozás” fogalma az eljárásjog területén is alkalmazható, mivel a Bíróság ezen ítéletben megállapította, hogy a leányvállalat perelhető egy kartell keretében.

46. Ezen ítéletre tekintettel a Transsaqui úgy véli, hogy mivel a leányvállalat perelhető és az anyavállalatával egyetemlegesen felelős lehet a kartell keretében okozott károkért, mert egyetlen vállalkozást alkotnak, lehetségesnek kell lennie, hogy e leányvállalat a vállalkozásnak kézbesített irat címzettje legyen.

47. A Transsaqui hozzáteszi, hogy a jelen ügyben pergazdaságossági okokból nem lenne értelme az idézést Svédországban kézbesíteni, amikor az eljárás egészének alapjául szolgáló jogügyletre, nevezetesen a tehergépjármű-értékesítésre Spanyolországban került sor.

48. A Transsaqui úgy véli, hogy annak megállapítása, hogy a Chartának az EUMSZ 101. cikkel összefüggésben értelmezett 47. cikke úgy értelmezhető, hogy az idézést joghatályosan kézbesítették azon anyavállalat részére, amely ellen kartell által okozott kár megtérítése iránti keresetet indítottak, amennyiben a keresetlevél kézbesítését az eljárás helye szerinti államban székhellyel rendelkező leányvállalatának székhelyén teljesítették, a másik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalat pedig nem vett részt az eljárásban, és azt távollétében folytatták le.

49. A Sumal ítéletben a Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 101. cikknek a Bizottság által határozatban megállapított megsértése fennállásán alapuló kártérítési kereset keretében az a jogi személy, amelyet e határozat nem jelölt meg úgy, mint amely megsértette a versenyjogot, ezen az alapon mégis felelősségre vonható egy másik jogalany jogsértő magatartása miatt, amennyiben e két személy ugyanazon gazdasági egység részét képezi, és így egy vállalkozást alkotnak, amely az említett EUMSZ 101. cikk értelmében vett jogsértés elkövetője.[29] Ezzel összefüggésben a Bíróság rámutatott arra, hogy az EUMSZ 101. cikk megsértésével okozott kár megtérítésére köteles jogalany meghatározásával kapcsolatos kérdést közvetlenül szabályozza az uniós jog,[30] és a „vállalkozás” EUMSZ 101. cikk szerinti fogalma az uniós jog önálló fogalmát képezi.[31]

50. Álláspontom szerint az EUMSZ 101. cikk és a Charta 47. cikke nem kérdőjelezi meg az 1393/2007 rendeletből eredő azon alapelvet, hogy a másik tagállamban lakóhellyel rendelkező alperesnek címzett iratokat ebben a tagállamban kell kézbesíteni. Más szóval, a jelen ügyben az 1393/2007 rendelet rendelkezéseit nem lehet és nem is szabad mellőzni. A Sumal ítélet e tekintetben egyszerűen nem tartalmaz semmilyen utalást.

[29] 2021. október 6-i ítélet (C-882/19, EU:C:2021:800, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[30] Lásd: 2021. október 6-i Sumal ítélet (C-882/19, EU:C:2021:800, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[31] Lásd: 2021. október 6-i Sumal ítélet (C-882/19, EU:C:2021:800, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51. Először is, a Bíróság Sumal ítéletben kifejtett érvelése kizárólag anyagi jogi megfontolásokra összpontosít. E tekintetben szokás bizonyos rugalmasságot biztosítani annak érdekében, hogy a versenyellenes magatartás sértettjei megfelelő jogorvoslatért folyamodhassanak. A magánszemély számára alapvető fontosságú annak ismerete, hogy melyik jogalanyhoz fordulhat kártérítési igénnyel. Ebben az összefüggésben a „gazdasági egység” fogalma megakadályozza, hogy az alperes például az anyavállalatból tőkét ruházzon át a leányvállalatra, illetve fordítva. Az „ugyanazon gazdasági egységre” való összpontosítással a Bíróság összehangolta a jogi valóságot a gazdasági valósággal. Ezzel szemben a keresetlevél kézbesítési módjára vonatkozó szabályok tekintetében minden félreérthetőséget kerülni kell. Ez ugyanis a polgári peres eljárásokban a védelemhez való jog alapvető aspektusát jelenti.

52. Másodszor, a bírósági iratok megfelelő módon történő kézbesítésére vonatkozó valamennyi követelménynek való megfelelés érzékeny kérdés, különösen, ha figyelembe vesszük a kézbesítésből eredő eljárási következményeket. Például a polgári peres eljárások jellemzően jogilag és formailag már a keresetlevél kézbesítésétől kezdve *folyamatban vannak*. Ezzel szemben a kézbesítés elmaradása vagy a hibás kézbesítés a határozat elismerésének [32] vagy végrehajtásának [33] megtagadási okát képezheti. Általánosabban, a bírósági iratok szabályszerű kézbesítése az eljárás tisztességessége körébe tartozik.

53. Harmadszor, az 1393/2007 rendelet rendelkezései joghatásának gyengítése azáltal, hogy lehetővé teszi egy másik (jogi) személy (a jelen ügyben egy leányvállalat) részére történő iratkézbesítést, végső soron ahhoz vezethet, hogy megszűnik az igazságügyi együttműködésbe vetett kölcsönös bizalom. A kölcsönös bizalom azt jelenti és azon a feltételezésen alapul, hogy az eljárás megindításakor az eljárási követelményeket – különösen a közvetlenül az uniós jogból (a jelen ügyben az 1393/2007 rendeletből) eredő követelményeket – betartották és teljesítették. Az e rendeletben foglalt rendelkezéseknek az EUMSZ 101. cikk és a Charta 47. cikkének együttes értelmezésével történő kiegészítése véleményem szerint nem segítené az igazságügyi együttműködést, hanem egy kicsi, de jelentős lépést jelentene annak tényleges megszüntetése felé.

54. Végezetül szeretnék kitérni az iratok fordításának kérdésére, amely a tárgyaláson merült fel. A Transsaqui azt állította, hogy a Volvo részére az 1393/2007 rendeletnek megfelelően Svédországban történő kézbesítés jelentős nehézségeket okozna egy olyan kisvállalkozás számára, mint a Transsaqui. Konkrétabban azt állította, hogy a Volvo nem venné át a spanyol nyelven megfogalmazott dokumentumokat. Véleményem szerint ez a kérdés pusztán hipotetikus jellegű a következő okok miatt. Először is, az alapügyben még csak meg sem kísérelték a keresetlevelet a rendeletnek megfelelően Svédországban kézbesíteni. Másodszor, a nemzeti bíróság nem tesz fel – még hallgatólagosan sem – kérdést az 1393/2007 rendelet értelmezésére vonatkozóan. Ilyen körülmények között minden azzal kapcsolatos megfontolás, hogy a rendelet alkalmazása ebben a konkrét eljárásban akadályozta-e a Transsaqui igazságszolgáltatáshoz való jogát, pusztán hipotetikus jellegű. Végezetül úgy vélem, hogy e megfontolások függetlenek a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdések tárgyát képező fő jogi problémától.

55. Összefoglalva, nem látok lehetőséget az EUMSZ 101. cikk és a Charta 47. cikkének alkalmazására a jelen ügyben.

[32] Lásd az 1215/2012 rendelet 45. cikke (1) bekezdésének b) pontját.

[33] Lásd az 1215/2012 rendelet 46. cikkét.

A 2014/104 irányelvről

56. Ha az EUMSZ 101. cikk irreleváns a szóban forgó ügy szempontjából, akkor kiterjesztés révén ugyanez vonatkozik az alacsonyabb szintű 2014/104 irányelv rendelkezéseire is.

57. A teljesség kedvéért mindazonáltal hangsúlyozni kell, hogy a 2014/104 irányelv sehol nem foglalkozik az idézés vagy a bírósági iratok kézbesítésének kérdésével. Ennek megfelelően az irányelv (11) preambulumbekezdése – egyértelműen jogi tautológiát eredményezve – kimondja, hogy uniós jog hiányában a kártérítési keresetekre a tagállamok nemzeti szabályai és eljárásai az irányadók, és hogy e szabályoknak és eljárásoknak meg kell felelniük a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvének.

58. Mivel azonban a jelen ügyben az 1393/2007 rendelet formájában létezik a helyzetre alkalmazandó uniós eljárási jog, e tekintetben *nincs* helye a nemzeti eljárási autonómiának, valamint a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvének. A 2014/104 irányelvben a nemzeti jogra való hivatkozás nem változtathat az uniós jog által megállapított elveken, mint például az 1393/2007 rendeletben foglalt azon általános elven, amely szerint az eljárás megindításának helyétől eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező alperesnek címzett iratokat feltétlenül az alperes tagállamában kell kézbesíteni.

Végső megfontolások

59. Végül hangsúlyozni szeretném, hogy értelmezésem szerint a Bíróság már korábban is tisztában volt a Sumal ügyben szóban forgó problémával. Pitruzzella főtanácsnok, akinek indítványát a Bíróság lényegében követte, az ezen ügyben előterjesztett indítványában ugyanis kifejezetten elismeri, hogy „[a károsult] azon jogának biztosítása, hogy a saját tagállamában székhellyel rendelkező leányvállalattal szemben indíthasson keresetet, elkerüli az idézés külföldön történő kézbesítésével és az esetleges elmarasztaló ítéletek végrehajtásával járó gyakorlati nehézségeket”.[34] Csak egyetérteni tudok ezzel az állítással. Egyszerűen fogalmazva, a felpereseknek választaniuk kell, hogy az anyavállalatot, annak leányvállalatát vagy mindkettőt perelik. Az egyes helyzetekre alkalmazandó eljárási jog tekintetében azonban *nincs* választási lehetőség. A felperes nem válogathat olyan értelemben, hogy a leányvállalatot perli, és a keresetlevelet az anyavállalatnak kézbesíti, vagy fordítva. Az egyes helyzetek lényegi tartalma nem befolyásolja az eljárást.

Válaszjavaslat

60. Az első kérdésre tehát azt a választ javaslom adni, hogy az 1393/2007 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az egyik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalatnak címzett jogi iratokat joghatályosan kézbesítik e társaság másik tagállamban lévő leányvállalatának. Az EUMSZ 101. cikk és a Charta 47. cikke nem változtat ezen a megállapításon.

[34] Lásd: Pitruzzella főtanácsnok Sumal ügyre vonatkozó indítványa (C-882/19, EU:C:2021:293, 68. pont).

A második kérdésről

61. Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a Charta 53. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi valamely tagállam számára, hogy előírja, hogy a keresetlevél kézbesítését annak a társaságnak a székhelyén kell teljesíteni, amelynek az iratot címezték, nem pedig az említett társaság leányvállalatának székhelyén.

62. Az első kérdésre javasolt válaszra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni. Ez a kérdés azon az előfeltételezésen alapul, hogy amennyiben a Charta 47. cikke és az EUMSZ 101. cikk módosítaná az iratok kézbesítésére vonatkozóan az 1393/2007 rendeletben meghatározott szabályokat, a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) ítélkezési gyakorlata az uniós joggal ellentétesnek minősülhetne. Egyrészt a válasz nyilvánvalónak tűnik az uniós jog elsőbbségének elve alapján. Másrészt azonban nehéz lenne e kérdésben egyértelmű döntést hozni anélkül, hogy pontosan ismernénk akár magának az ítéletnek az összefüggéseit, akár az annak meghozatalához vezető indítékokat, különösen a nemzeti jog szerinti alapvető jogok védelmével összefüggésben.

63. Mivel nem vitatom a kérdést előterjesztő bíróság által az EUMSZ 101. cikkel és a Charta 47. cikkével kapcsolatban alapul vett nemzeti ítélkezési gyakorlatot, nem kell ezt az ítélkezési gyakorlatot a Charta 53. cikkének fényében értékelni, és az esetlegesen egymásnak ellentmondó alapvető jogokat mérlegelni. Másképpen fogalmazva, az 1393/2007 rendelet rendelkezései véleményem szerint a jelen ügy szempontjából átfogóan foglalkoznak a különböző felek esetlegesen egymással versengő jogaival és érdekeivel, és mérlegelik azokat.

Végkövetkeztetés

64. A fenti megfontolások tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) által előterjesztett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

A tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkézbesítés”), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését

úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az egyik tagállamban székhellyel rendelkező anyavállalatnak címzett jogi iratokat joghatályosan kézbesítik e társaság másik tagállamban lévő leányvállalatának.

Az EUMSZ 101. cikk és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke nem változtat ezen a megállapításon.